

Huvudman

Markaryds kommun
info@markaryd.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Gymnasieskolan i Markaryds kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Markaryds kommun att senast **den 10 mars 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd och betygssättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Markaryds kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Markaryds kommun ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under höstterminen 2022 fram till den 28 februari 2023 samt vilket datum utredning har startats för respektive elev. I detta ingår att utreda en elevs eventuella behov av särskilt stöd utifrån elevens uppvisade kunskapsmässiga, sociala eller andra svårigheter i sin skolsituation. (3 kap. 7 § skollagen)
2. För varje utredning om särskilt stöd som avslutats under höstterminen 2022 fram till den 28 februari 2023 ska rektorn, eller den rektorn överlätit

- beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under höstterminen 2022 fram till den 28 februari 2023. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
3. Se till att rektorn säkerställer att det av varje åtgärdsprogram framgår när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering. I detta ingår att i åtgärdsprogram ange ett exakt datum för när uppföljning respektive utvärdering av åtgärderna ska ske samt vem som är ansvarig för detta. (3 kap. 9 §)
 4. Se till att beslutade åtgärdsprogram följs upp och utvärderas vid den tidpunkt som angetts i åtgärdsprogrammet. Huvudmannen ska ge in de åtgärdsprogram som har utvärderats under perioden den 1 november 2022 till och med den 28 februari 2023, samt tillhörande skriftliga utvärderingar, i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9-10 §§ skollagen)
 5. Se till att samtliga elever som riskerar att inte uppnå minst betyget E i en eller flera av en gymnasieutbildnings kurser eller ämnen får det stöd de har rätt till inom ramen för respektive kurs eller ämnes undervisningstid (3 kap. 5, 7 och 9 skollagen samt 4 kap. 22 § gymnasieförordningen [2010:2039]). I detta ingår att säkerställa att samtliga elever vid skolenheten, även de som studerar vid ett introduktionsprogram, ges stöd under pågående kurser i enlighet med bestämmelserna i 3 kap. skollagen och 9 kap. gymnasieförordningen.
 6. Se till att rektorn upphör med att förlänga undervisningen i en kurs som en stödåtgärd. (3 kap. 5 och 8 §§ skollagen samt 9 kap. 1, 6 och 7 §§ gymnasieförordningen [2010:2039])
 7. Se till att rektorn säkerställer att elev och vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslut om åtgärdsprogram och hur det går till att överklaga beslutet. Denna information bör även framgå skriftligt. (29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen)

Betygssättning

1. Se till att betyg för elever sätts när en kurs är avslutad, vilket är när den av huvudmannen beslutade undervisningstiden för kursen upphör. (15 kap. 22 § skollagen samt 4 kap. 22 § gymnasieförordningen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning och lärande, extra anpassningar, anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd, bedömning av elever, rätten till studiehandledning samt grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån regionens val hösten 2022 inlett en riktad tillsyn av Gymnasieskolan i Markaryds kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Gymnasieskolan följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, rätten till studiehandledning, bedömning och betygssättning av elever samt grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genom lektionsobservationer mellan den 14 och 16 september 2022. Som en del av tillsynen har även viss dokumentation granskats, bland annat offentlig statistik, timplaner för år 1–3, utdrag ur betygskatalogen, anställningsavtal för undervisande lärare och åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet. Skolinspektionen har i detta beslut gjort en samlad bedömning utifrån vad som framkommit av dokumentstudier, resultatet av intervjuerna samt observationer vid besöket.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn redogör, i inskickade svar inför Skolinspektionens besök, för skolenhetens arbetsgång från extra anpassningar till särskilt stöd. Av den rutin som redogörs för i inskickat svar anges: att lärare ansvarar för att uppmärksamma om en elev har behov av stöd för att nå sin optimala utveckling; att mentor tillsammans med undervisande lärare ansvarar för att extra anpassningar utarbetas, prövas och dokumenteras; att mentor och berörd lärare ansvarar för att anmäla till elevhälsan om de extra anpassningarna inte är tillräckliga; att skolans elevhälsa och rektor ansvarar för att dokumentera, diskutera och återkoppla inkomna ärenden till anmälaren samt besluta om eventuell pedagogisk utredning; att mentor i samarbete med specialpedagog ansvarar för att genomföra en pedagogisk utredning; att specialpedagogen

ansvarar för att efter avslutad utredning återkoppla till skolenhetens elevhälsa; att rektorn ansvarar för att besluta om åtgärdsprogram ska upprättas eller inte; att specialpedagogen i samarbete med elevens mentor ansvarar för att upprätta ett åtgärdsprogram i samråd med elev och vårdnadshavare; att rektorn, mentorn, berörda lärare och specialpedagog ansvarar för uppföljning och utvärdering i samråd med elev och vårdnadshavare samt slutligen att rektorn ansvarar för att efter återkoppling eventuellt fatta beslut om vidare utredning.

Starta utredning om en elevs behov av särskilt stöd

Rektorn uppger att en utredning om behovet av särskilt stöd sätts igång när lärare har signalerat att en elev, trots insatta extra anpassningar, riskerar att inte nå målen för utbildningen och att det är skolenhetens specialpedagog som gör denna utredning. Elevens problematik och studieresultat uppmärksammas av elevhälsoteamet, och både elev och vårdnadshavare deltar vid de diskussioner som förs. Dock säger rektorn att skolan inte startat utredningar som kan visas för Skolinspektionen. Diskussionerna och kartläggning dokumenteras istället i elevens akt. Rektorn berättar vidare att i de fall det redan finns utredningar kring en elevs studieprestationer på högstadiet så görs en kompletterande pedagogisk kartläggning när de kommer till Gymnasieskolan. Beträffande lång eller upprepade frånvaro hos en elev så säger rektorn att elevhälsoteamet kontaktas, att mentorn pratar med berörd elev och vårdnadshavare samt att skolsköterskan kan kalla till ett extra hälsosamtal.

Lärare uppger att rektorn bara i svåra elevfall fattar beslut om att starta en utredning om behovet av särskilt stöd, och i de fallen tas ärendet vidare till elevhälsan. De säger att skolan inte genomför utredningar på papper och att det inte skrivs åtgärdsprogram som på grundskolan. Istället har mentorn kontakt med eleverna och organiserar möte mellan rektor, elevhälsa och vårdnadshavarna. Lärarna uppger att det på skolan inte finns några dokument som styr vad som ska göras och vem som är ansvarig. Andra lärare uppger att det ska mycket till för att en utredning om en elevs behov av särskilt stöd ska startas. De tillägger att de inte får någon återkoppling från elevhälsan om utredning har startat eller ej efter att de anmält behov av detta. På Skolinspektionens fråga om hur lärarna vet att det är rätt insatser som sätts in när elevens behov av särskilt stöd inte utreds svarar lärare att de inte riktigt vet vad som händer i utredningarna, att det tar lång tid innan utredningarna blir färdiga och att arbetet som görs för att stötta eleverna inte blir mer än extra anpassningar. På frågan om hög frånvaro kan leda till att en utredning sätts igång svarar flertalet lärare nej, men de tillägger att det i enstaka fall har utretts och att kuratorn troligtvis blir inkopplad vid lång frånvaro hos en elev. Lärare i en intervju uppger att de under vårterminen 2022 anmälde sammanlagt 21 elever som riskerade att inte nå målen för utbildningen, men att det inte fattades något beslut om att upprätta åtgärdsprogram.

Av den stickprovskontroll av skolenhetens betygskatalog som Skolinspektionen genomför vid skolbesöket framgår att det är ett avsevärt större antal elever som vid läsårsslutet 2022 fått betyget F i något ämne än vad det finns pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram vid skolenheten. Lärare uppger även att det vid tiden

för Skolinspektionens besök finns elever som riskerar att få betyget F och som borde ha åtgärdsprogram.

Representanter för elevhälsan beskriver i intervju en rutin för hur lärare ska anmäla när de känner oro för att en elev riskerar att inte nå målen för utbildningen: Undervisande lärare ska prata med elevens mentor. Därefter ska mentorn undersöka om problematiken är kursspecifikt eller om problematiken finns i andra ämnen också. Mentorn ska sedan prata med elevhälsoteamet, och eleven hänvisas sedan till dess olika funktioner för att få det stöd som behövs. Elevhälsans representanter tillägger dock att den arbetsgång de beskriver inte är implementerad hos samtliga lärare vid skolenheten. De säger att en utredning om behovet av särskilt stöd startas när rektorn beslutar om det, men de tillägger att rektorn inte alltid beslutar om att starta en sådan utredning utan att mycket stannar vid extra anpassningar. Representanterna uppger att rutinerna för rektorns beslut och process kring elevärenden inte är implementerade på skolan men att ett arbete kring detta pågår och att man vid Gymnasieskolan är medveten om att detta behöver förbättras. Vid tiden för Skolinspektionens besök pågår inga utredningar om behovet av särskilt stöd, säger elevhälsoteamet. Beträffande lång och upprepad frånvaro säger elevhälsan att sådan utreds av elevhälsoteamet genom att eleven kallas till samtal.

Åtgärdsprogram

Rektorn uppger att det vid skolenheten finns få åtgärdsprogram upprättade eftersom de extra anpassningar som genomförs i undervisningen fungerar, men att de utredningar om behovet av särskilt stöd som har gjorts vid Gymnasieskolan har lett till beslut om att upprätta åtgärdsprogram. Rektorn säger att även om det vid skolenheten inte startats utredningar om behovet av särskilt stöd som kan visas upp för Skolinspektionen så involveras både elevhälsoteamet, elev och vårdnadshavare i diskussioner kring elevens studieresultat. Det som framkommer dokumenteras i elevens akt – det system som administreras av elevhälsoteamet. Rektorn tillägger att det finns ett glapp mellan antalet utredningar om behovet av särskilt stöd och antalet fattade beslut om att upprätta eller inte upprätta ett åtgärdsprogram. Rektorn säger vidare att hen inte har fattat något beslut om att inte upprätta ett åtgärdsprogram.

Vid Skolinspektionens besök visar rektorn de två aktiva åtgärdsprogram som för närvarande finns vid Gymnasieskolan. De båda åtgärdsprogrammen är mycket snarlika till sitt innehåll och i de båda åtgärdsprogrammen anges förlängd studietid som en särskild stödåtgärd. På frågan från Skolinspektionen vad förlängd studietid innebär svarar rektorn att det oftast betyder att eleven beviljas ett fjärde år, men att det även kan innebära att kurser förlängs. För närvarande är det dock ingen elev som har förlängd kurstid som en stödåtgärd, säger rektorn. I de fallen som finns i skolenhetens två åtgärdsprogram handlar det om att berörda elever läser om en hel kurs, säger rektorn.

Vidare saknar de två åtgärdsprogrammen skriftlig information till elev och vårdnadshavare att beslutet går att överklaga samt information om vart elev och vård-

nadshavare i så fall kan vända sig. Beträffande information om överklagandehänvisning bekräftar rektorn i intervju att besluten om åtgärdsprogram inte innehåller skriftlig information om att elev och vårdnadshavare har rätt att överklaga rektorns beslut och innehållet i åtgärdsprogrammet.

Av de två gällande åtgärdsprogram som finns vid tiden för Skolinspektionens besök vid Gymnasieskolan går det att utläsa att elev och vårdnadshavare medverkat i utarbetandet av åtgärdsprogrammen samt att det är rektorn som ansvarar för uppföljning och utvärdering av insatta åtgärder. Datum för såväl uppföljning som för utvärdering är satt till höstterminen 2022. Datum då åtgärdsprogrammen har beslutats framgår, men det framgår inte i något av de två åtgärdsprogrammen vid vilket datum de två berörda eleverna har fått ta del av respektive åtgärdsprogram.

Elevhälsoteamets representanter uppger att det har fattats beslut om åtgärdsprogram för elever som har reducerat program. De säger också att elev och vårdnadshavare informeras om att de kan överklaga beslut om åtgärdsprogram. Elevhälsoteamets representanter säger vidare att de utreder lång frånvaro hos elever men att det vid tiden för Skolinspektionens besök inte finns några åtgärdsprogram kopplade till lång frånvaro. Även lärare uppger att de inte har sett att det finns någon utredning eller åtgärdsprogram kopplat till elevers frånvaro, men några lärare säger att det kan göras på introduktionsprogrammen och att frånvaron för någon enskild elev på yrkesförberedande program har utretts. På frågan från Skolinspektionen om vad förlängda kurser innebär svarar elevhälsans representanter att den åtgärden gäller elever som inte har hunnit bli färdiga med kursen och därför fått fortsätta med kursen till dess de klarat av samtliga krav. De säger att läraren bestämmer när kurserna är slut. De tillägger, precis som rektorn, att det på skolenheten inte finns någon elev som i nuläget har förlängd kurs, men att det finns elever som läser om hela kurser.

Lärare säger även att det sätts in många åtgärder för att på olika sätt stötta elever som riskerar att inte nå betyget E, men att dessa åtgärder inte dokumenteras. På frågan om rektorn fattar beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller inte efter en genomförd utredning om behovet av särskilt stöd svarar lärare i en av intervjuerna att de inte vet, men att rektorn troligtvis inte gör det. Lärare uppger att specialpedagogen kan upprätta ett åtgärdsprogram men att de inte vet hur många aktiva åtgärdsprogram det finns på skolenheten. Vidare uppger lärare att förlängd kurs är en åtgärd som har satts in någon gång på grund av sjukdom eller om en elev har missat någon del av en kurs samt att detta endast sker i få fall. De säger att det kan vara otydligt vem som ansvarar för åtgärden. De säger också att det på introduktionsprogrammen inte finns några åtgärdsprogram eftersom det har kommit signaler om att placering på introduktionsprogram i sig är en stödåtgärd.

Lärare uppger att de inte vet om elev och vårdnadshavare får information om att beslut om åtgärdsprogram kan överklagas eftersom de inte ser några åtgärdsprogram.

Uppföljningar och utvärderingar av åtgärdsprogram

Rektorn uppger i intervju att skolenhetens elevhälsoplan är under upprättande; i den planen kommer processen för extra anpassningar och särskilt stöd att framgå. Rektorn uppger även att det finns uppsatt tid för utvärdering av insatta åtgärder i åtgärdsprogrammen.

Elevhälsans representanter uppger att åtgärdsprogrammen inte följs upp. De elever som läser om hela kurser får extra stöd och extra undervisningstid, men dessa åtgärder utvärderas inte, uppger representanterna.

Skolinspektionen läser vid ett par av lärarintervjuerna upp den information som rektorn skickat in kring rutinerna för särskilt stöd, av vilka det bland annat framgår att insatta åtgärder ska följas upp och utvärderas av mentor, arbetslaget och vid behov även specialpedagog. Lärare uppger att de inte känner igen denna rutin. I samtal med eleverna, mentorerna och undervisande lärare får lärarna information om hur det går för eleverna, säger de.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Det samma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 8 § skollagen framgår att särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av denna lag eller annan författning.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Bestämmelserna om extra anpassningar och särskilt stöd i 3 kap. skollagen kompletteras av bestämmelser om stödåtgärder i 9 kap. gymnasieförordningen. Enligt 1 § har en elev under vissa omständigheter rätt att gå om en kurs och enligt 6 § kan en elev i vissa fall befrias från undervisning i en eller flera kurser. Vidare får huvudmannen enligt 7 § besluta att undervisningen på ett nationellt program för en elev i gymnasieskolan får fördelas över längre tid än tre år om det t.ex. finns särskilda skäl.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § och beslut om särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 § eller anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd. I 29 kap. 10 och 11 §§ skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bl.a. krav på partsinsyn, utredning, kommunikation, dokumentation och motivering av beslut. De beslut som kan överklagas enligt skollagens 28 kap. omfattas av förvaltningslagens bestämmelser om överklagande.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Gymnasieskolans arbete med särskilt stöd inte uppfyller författningarnas krav.

Av utredningen i ärendet framgår att det vid skolenheten finns en nyligen upprättad skriftlig rutin för hur arbetet med särskilt stöd ska bedrivas men att denna rutin inte fullt ut är implementerad bland personalen. I rektorns inskickade svar inför tillsynen redogörs för denna rutin, men av intervjuer framgår att varken rektorn, lärare eller elevhälsans personal vid tiden för Skolinspektionens besök fullt ut arbetar med särskilt stöd utifrån de rutiner som anges. Vidare står det i den rutin gällande särskilt stöd som Skolinspektionen fått ta del av inför tillsynen bland annat att "skolans elevhälsa och rektor ansvarar för att dokumentera, diskutera och återkoppla inkomna ärenden till anmälaren samt besluta om eventuell pedagogisk utredning". Skolinspektionen vill härvid påtala att varje anmälan om en elevs behov av utredning om särskilt stöd som kommer till rektorn ska leda till att en utredning om behovet av särskilt stöd skyndsamt genomförs. När denna utredning är genomförd ska rektorn fatta beslut om att upprätta eller inte upprätta ett åtgärdsprogram.

Av utredningen framgår att Gymnasieskolan inte uppfyller skollagens krav när det gäller att starta en utredning för de elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Det finns elever vid skolenheten som riskerar att inte nå betygskriterierna trots extra anpassningar, vilket lärare har anmält till rektorn, men lärarna vet inte om en utredning om behovet av särskilt stöd har startats för dessa elever. Rektorn uppger visserligen att utredning om en elevs behov av särskilt stöd sätts igång efter det att lärare signalerat om behovet av en sådan, men elevhälsans representanter uppger att rektorn inte alltid startar en sådan utredning utan att mycket stannar vid extra anpassningar. Lärare uppger även att rektorn endast i allvarliga elevfall beslutar om att starta en utredning om en elevs behov av särskilt stöd. Skolinspektionen vill här-

vid på nytt understryka att utredningar om särskilt stöd ska ske skyndsamt. En rektor kan således inte underlåta att starta en utredning om en elevs behov av särskilt stöd om en sådan anmälan gjorts till rektor. Som en följd av att utredningar inte sker skyndsamt finns det en risk för att elever inte får ett adekvat stöd och därmed riskerar att inte nå minst betyget E i en eller flera kurser.

Med anledning av att det i intervjuer framkommit att det förekommer att utredningar inte genomförs på papper samt att diskussioner och kartläggningar dokumenteras i en elevakt vill Skolinspektionen i sammanhanget även framhålla följande. En utredning om behovet av särskilt stöd bör bestå av en kartläggning och en pedagogisk bedömning. Kartläggningen bör innefatta hur elevens skolsituation med hänsyn till omständigheter på individ-, grupp- och skolnivå påverkar elevens förutsättningar och förmågor. Utifrån vad kartläggningen visat görs en pedagogisk bedömning av om eleven är i behov av särskilt stöd, och i förekommande fall vilket behov av stöd eleven har. Det är i viss mån oklart om och i så fall hur skolenheten faktiskt dokumenterar utredningar om elevers behov av särskilt stöd. Skolinspektionen vill därför betona att det är av vikt att skolenheten säkerställer att sådana utredningar dokumenteras på ett sådant sätt att det tydligt framgår att det rör sig om en utredning om behovet av särskilt stöd samt att det går att utläsa vilken kartläggning och pedagogisk bedömning som har gjorts beträffande den enskilde eleven.

Skolinspektionen finner vidare att de utredningar om särskilt stöd som enligt rektorn genomförs inte alltid leder till att rektorn fattar beslut om att upprätta eller inte upprätta åtgärdsprogram, vilket är en brist. Skolinspektionen vill därför understryka att rektor inte kan avsluta en utredning om en elevs behov av särskilt stöd utan efterföljande beslut om åtgärdsprogram eller inte. Lärare uppger även att det vid tiden för Skolinspektionens besök finns flera elever som riskerar att inte nå målen för utbildningen och som, enligt lärarna, borde ha åtgärdsprogram. Det framgår även av utdrag ur betygskatalogen att det finns flera elever som vid läsårsslutet 2022 fått betyget F i något ämne. Trots detta finns endast två aktiva åtgärdsprogram på skolenheten. Rektorn har inte heller fattat något beslut om att inte upprätta ett åtgärdsprogram. Detta trots att såväl utsagor från lärare som Skolinspektionens granskning av betygskatalogen visar att det vid skolenheten finns avsevärt fler elever som inte nått minst betyget E i någon kurs än det finns utredningar om elevers eventuella behov av särskilt stöd och upprättade åtgärdsprogram.

Skolinspektionens granskning visar vidare att det i de två aktiva åtgärdsprogram som finns vid skolenheten vid Skolinspektionens besök finns brister av formell karaktär. I åtgärdsprogrammen anges endast höstterminen 2022 som datum för uppföljning och utvärdering. Detta kan inte anses som en tillräckligt tydlig tidsangivelse för när uppföljning respektive utvärdering ska ske. Skolinspektionen vill härvid även framhålla att det är skillnad på uppföljning och utvärdering av åtgärder. Med uppföljning avses den ansvariga skolpersonalens kontinuerliga arbete med att följa upp åtgärdsprogrammen i vardagen för att säkerställa att beslutade åtgärder vidtas i praktiken. Med utvärdering avses en systematisk analys och bedömning av om må-

len uppnåtts och hur åtgärderna har fungerat i relation till uppsatta mål. Uppföljning och utvärdering av åtgärder bör således inte ske vid samma tillfälle utan uppföljning bör ske innan utvärdering genomförs. Även datum för när eleverna har fått ta del av respektive åtgärdsprogram saknas. Åtgärdsprogrammen saknar också skriftlig information till elev och vårdnadshavare att beslutet går att överklaga samt information om vart elev och vårdnadshavare i så fall kan vända sig.

Vid intervjuer med rektor, lärare och elevhälsans representanter har framkommit att förlängd studietid i en enskild kurs har använts som ett stöd för elever och även kan komma att användas som en stödåtgärd för elever vid skolenheten. Extra anpassningar och särskilt stöd enligt 3 kap. skollagen ska ges elever under pågående kurser och inte när kurserna är avslutade. Detta innebär att bestämmelserna om stöd i 3 kap. skollagen inte ger rektorn rätt att besluta om att förlänga en kurs som en särskild stödåtgärd. Som framgått ovan kompletteras bestämmelserna om stöd i 3 kap. skollagen av bestämmelser om stödåtgärder i 9 kap. gymnasieförordningen. Bestämmelserna i sistnämnda kapitel omfattar inte någon stödåtgärd som ger huvudmannen eller rektorn någon rätt att besluta om att förlänga enstaka kurser. Här kan exempelvis nämnas att bestämmelsen om rätt att gå om en kurs inte handlar om förlängning av en kurs (9 kap. 1 § gymnasieförordningen) samt att bestämmelsen om reducerat program handlar om att en elev kan befrias från undervisningen i en eller flera kurser, dvs. om något annat (9 kap. 6 § gymnasieförordningen). Vidare framgår att bestämmelsen om förlängd undervisning ger huvudmannen rätt att besluta om att undervisningen på ett nationellt program förlängs och inte om förlängning av enstaka kurser (9 kap. 7 § gymnasieförordningen). Sammantaget gör Skolinspektionen bedömningen att det inte är tillåtet att förlänga en elevs kurs som en stödåtgärd, vare sig med stöd av bestämmelserna i 3 kap. skollagen eller med någon av bestämmelserna i 9 kap. gymnasieförordningen. Det är därför en brist att det har förekommit, och kan förekomma, att rektorn beslutar om att förlänga undervisningen i kurser som särskilda stödåtgärder för enskilda elever.

Granskningen visar vidare att man vid skolenheten inte upprättar åtgärdsprogram för elever som studerar vid något introduktionsprogram eftersom det enligt utsagor från lärare i sig ses som ett särskilt stöd. Att studera vid ett introduktionsprogram är inte i sig en särskild stödåtgärd enligt skollagen. Om en elev vid ett introduktionsprogram uppvisar svårigheter i sin skolsituation har skolan således en skyldighet att bedöma om extra anpassningar ska sättas in eller om en utredning om elevens behov av särskilt stöd ska genomföras. För det fall utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram, baserat på vad som framkommit i stödutredningen, upprättas för eleven vari framgår elevens stödbehov och de särskilda stödåtgärder som ska tillgodose dessa.

Skolinspektionen bedömer således att det är en brist att det vid skolenheten finns elever som kan vara i behov av särskilt stöd, men som inte ges sådant stöd på grund av att skolan inte har utrett elevens behov av särskilt stöd och vid behov upprättat åtgärdsprogram för eleven. Det har även framkommit att uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram inte sker som det ska.

Skolinspektionen konstaterar sammantaget att det föreligger brister i flera led i arbetssättet med särskilt stöd vid skolenheten. Detta leder till att elevers eventuella behov av särskilt stöd inte tillgodoses, samt att skolan har flera elever som riskerar att inte få det stöd de är i behov av. Skolinspektionen bedömer härvid att huvudmannen måste vidta åtgärder för att se till att rektorn och Gymnasieskolans personal fullgör de skyldigheter och de uppgifter som följer av skollagens bestämmelser om rätten till stödinsatser för elever.

Betygssättning av elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betygssättning

I intervjuer uppger lärare att de alltid informerar eleverna om betygsriterierna i början av varje kurs. Rektorn och lärare uppger i intervju att det alltid är den lärare som har huvudansvar för undervisningen som också betygssätter eleverna i samråd med undervisande kollega. Rektorn vet vem som ansvarar för undervisningen i de olika kurserna. Lärare uppger att det händer att eleverna kan undervisas i två kurser under samma tid men att de i dessa fall alltid säkerställer att eleverna får information om vilka moment som tillhör vilken kurs. Elever uppger dock att de inte vet vem som betygssätter deras kunskaper vid de tillfällen det är mer än en lärare som undervisar i samma ämne.

I intervju uppger rektorn vidare att betyg sätts i anslutning till kursavslut och att datum för när en kurs avslutas framgår av studieplanerna. I inskickad information inför Skolinspektionens granskning uppger dock rektorn att en stödåtgärd i ett åtgärdsprogram kan vara att förlänga kurser. Rektorn uppger i intervju att betyg i dessa fall sätts när eleven klarat av samtliga moment som ingår i en specifik kurs eller vid den tidpunkt som satts upp för när förlängningen upphör. Rektorn uppger vidare att betygs katalogen förs och uppdateras kontinuerligt samt att den förvaras inlåst i kassaskåp på kommunhuset.

Lärare uppger att betyg sätts när kurserna slutar och att kurserna slutar när eleverna fått den kurstid som är utlagd. Dock uppger lärare att kurser har förlängts någon gång på grund av sjukdom eller om en elev har missat någon del. De säger då att rektorn fattar beslut om att förlänga kursen och att betyg sätts då eleven når målen för kursen och inte när kursen enligt gällande kursplan är slut. Elever uppger att betyg sätts vid slutet av varje kurs och att de aldrig har hört talas om att kurser kan förlängas. De säger att lärarna informerar dem om när kurserna är slut och att betyg sätts då.

Nationella kursprov i relation till kursbetyg

Rektorn och lärarna uppger att de följer Skolverkets instruktioner för nationella prov. Beträffande resultaten på de nationella proven uppger rektorn att dessa är ett stöd vid betygssättning och att lärarna i sina ämneslag i vanliga fall diskuterar resultaten. Lärare säger att resultaten på de nationella proven används formativt

och att lärarna använder provresultaten för att jobba vidare med elevernas kunskapsutveckling. Lärare uppger att de rättar proven tillsammans och sambedömer dessa när det är möjligt. Resultaten är rådgivande vid betygssättning, men det kan vara en fördel om eleverna presterar bra på dem, säger lärarna. På frågan om lärarna kan förklara skillnaderna i resultat på nationella prov i matematik 4 och sätta betyg i kursen, där fyra av tio elever fick högre kursbetyg än resultat på det nationella kursprovet, svarar lärare att provresultat och kursbetyg inte har diskuterats på skolenhetsnivå ännu men att de brukar göra det vid läsårsslut. De säger att resultatet nog har diskuterats i arbetslaget för matematik. Rektorn uppger att det är svårt att dra några slutsatser utifrån tio elever. Dock tillägger rektorn att senare statistik visar att skolenheten ligger högre i betygssättning i ämnet matematik i förhållande till resultat på nationella prov, att detta har uppmärksammats men att inga ytterligare åtgärder har vidtagits. Eleverna säger att de nationella proven behandlas väldigt strikt och att de är ganska avgörande vid betygssättning. De tillägger att lärarna dock tar hänsyn till elevernas dagsform och att hänsyn tas till resultaten om dessa "sticker ut" från andra prestationer – gick det bra på nationella prov så kunde de höja sig, men gick det sämre så kunde det bero på en dålig dag.

Vid tiden för Skolinspektionens besök på Gymnasieskolan finns nationell statistik över resultat på nationella kursprov för vårterminen 2022 ännu inte tillgänglig. Inte heller finns nationell statistik över relationen mellan nationella kursprov och kursbetyg vid den tidpunkten. Endast nationell statistik för det nationella kursprov i matematik 4 som genomfördes under höstterminen 2021 har därför utgjort underlag vid genomförda intervjuer. Nationell statistik för relationen mellan nationella kursprov som genomfördes under vårterminen 2022 och kursbetyg har dock offentliggjorts efter Skolinspektionens besök. Den nationella statistiken visar att 49 procent av eleverna i kursen Engelska 6, där 49 elever från Gymnasieskolan ingår, får högre kursbetyg jämfört med provbetyg. Motsvarande siffra för andelen elever som i riket får högre kursbetyg i kursen Engelska 6 jämfört med provbetyget är 19,9 procent. I kursen Matematik 1A, där 41 elever från Gymnasieskolan ingår, får 48,8 procent av eleverna högre kursbetyg jämfört med provbetyg. Motsvarande siffra för andelen elever som i riket får högre kursbetyg i ämnet Matematik 1A jämfört med provbetyget är 43,6 procent. I kursen Matematik 2B, där 27 elever från Gymnasieskolan ingår, får 44,4 procent av eleverna högre kursbetyg jämfört med provbetyg. Motsvarande siffra för andelen elever som i riket får ett högre kursbetyg i kursen Matematik 2B jämfört med provbetyget är 31,4 procent.

Rättslig reglering

Av 15 kap. 22 § skollagen framgår att betyg ska sättas på varje avslutad kurs.

Enligt 4 kap. 22 § gymnasieförordningen beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren för nationella program i gymnasieskolan.

Enligt 8 kap. 3 § gymnasieförordningen är syftet med nationella prov att stödja betygssättningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med betygssättning huvudsakligen uppfyller författningarnas krav. Vid Skolinspektionens besök gör utredarna stickprovskontroll av betygskatalogen och finner vid denna kontroll inget att anmärka på. Granskningen visar dock att det kan förekomma att enskilda kurser förlängs inom ramen för ett åtgärdsprogram för en elev och att betyg då sätts först när en elev har uppnått uppställda krav. Att, såsom en särskild stödåtgärd, förlänga enskilda kurser tills dess en elev har uppnått godkända krav på samtliga moment är inte förenligt med skollagen. Närmare resonemang kring detta förs under rubriken Särskilt stöd ovan.

Både rektorn och lärare uppger i intervju att elever som en särskild stödåtgärd kan beviljas förlängd kurs tid och att betyg då sätts först när eleven uppnått godkänt i samtliga moment som ingår i kursen. Detta får till följd att kursslutet inte blir detsamma för eleverna i vissa undervisningsgrupper. Utgångspunkten enligt skolförfattningarna är att betyg ska sättas på avslutad kurs samt att en kurs är avslutad när den undervisningstid som huvudmannen beslutat om upphör (se 15 kap. 22 § skollagen och 4 kap. 22 § gymnasieförordningen). Att kursslutet är detsamma för samtliga elever i en undervisningsgrupp är centralt för att eleverna ska ges samma möjlighet att nå olika betyg. Extra anpassningar och särskilt stöd enligt 3 kap. skollagen ska ges elever under pågående kurser och inte när kurserna är avslutade (se 3 kap. 5 och 8 §§ skollagen). Detta innebär att bestämmelserna om stöd i 3 kap. skollagen inte ger rektorn rätt att besluta om att förlänga en kurs som en särskild stödåtgärd. Då det är en brist att rektorn beslutar om att förlänga undervisningen i kurser som särskilda stödåtgärder för enskilda elever är det även en brist att betyg inte sätts i vissa kurser när den av huvudmannen beslutade undervisningstiden för respektive kurs är slut.

Skolinspektionens granskning visar att det i kurserna Matematik 1A, Matematik 2B, Matematik 4 samt Engelska 6, finns en diskrepans mellan resultat på nationella kursprov och elevers kursbetyg. Andelen elever som får ett högre kursbetyg än resultat på de nationella kursproven i dessa kurser är mer än 40 procent. Av intervjuer med lärare och rektor framgår att det på skolenhetsnivå inte har genomförts någon analys och diskussion av de senast genomförda nationella kursproven i relation till kursbetyg. Skolinspektionen vill härvid påtala att det är viktigt att rektorn säkerställer att denna diskrepans analyseras och att man på skolenhetsnivå finner orsaken till att det i vissa kurser är högre andel än 40 procent av eleverna som får ett högre kursbetyg än resultat på de nationella kursproven.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Markaryds kommuns verksamhet vid Gymnasieskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd och betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Markaryds kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid den riktade tillsynen av Gymnasieskolan har Skolinspektionen inom ramen för området undervisning och lärande granskat att elevernas lektioner är lärarledda, att undervisande lärare är behöriga och legitimerade, att den garanterade undervisningstiden är säkerställd, att den undervisning som bedrivs följer och omfattar respektive ämnes syfte och det centrala innehållet i kursen, att även övergripande kunskapsområden som inte täcks av kursplanerna i enskilda kurser tas upp i olika ämnen samt att digitala verktyg används på ett sådant sätt att elevernas digitala kompetens utvecklas samtidigt som eleverna ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik.

Rektorn uppger i intervju att det inte finns några obehöriga lärare i gymnasiegemensamma ämnen anställda vid skolenheten. Vissa av skolenhetens tillsvidareanställda lärare i yrkesämnen saknar dock lärarlegitimation, vilket inte är ett krav enligt författningarna. Beträffande yrkeslärare uppger rektorn att samtliga obehöriga lärare deltar i fortbildning och ges såväl stöd som verktyg av behöriga kolleger för att genomföra undervisningen i enlighet med läroplanen.

Elever, lärare och rektorn uppger i intervjuer att lektionerna vid Gymnasieskolan är lärarledda. Delar av den tid som i schemat är avsatt för gymnasiearbetet är dock inte alltid lärarledda, men elever säger att de får tillräckligt med handledning. Vidare berättar elever liksom lärare att det förekommer att flera lärare undervisar samtidigt i samma ämnen. Eleverna säger att lärarna i dessa fall samplanerar undervisningen och att det är en lärare som håller i undervisningen, medan den andre läraren hjälper till. Lärare säger att den lärare som har huvudansvaret för kursen när de undervisar tillsammans också är den som sätter betyg. Såväl elever som lärare uppger i intervju att det i princip aldrig ställs in några lektioner. Elever uppger att lärarna mycket sällan är sjuka och att det vid sådana tillfällen kan hända att de får arbeta med uppgifter som är tillräckligt tydliga för att de ska klara av dem utan ledning av närvarande lärare. Lärare uppger i intervju att de stöttar varandra när kolleger är frånvarande för att eleverna ska få den lärarledda undervisning de har rätt till. Den bild som elever och lärare ger får stöd i rektorns utsagor. Vidare uppger såväl rektorn som lärare att elevernas garanterade undervisningstid säkerställs på flera sätt, till exempel genom skolenhetens schemalägningsprogram och lärarnas tjänstefördelning, samt att det alltid läggs ut mer tid än den garanterade undervisningstiden för att kompensera för schemabrytande aktiviteter.

Beträffande utbildningens innehåll och respektive ämnes syfte och det centrala innehållet i kurser uppger rektorn att det vid Gymnasieskolan finns tillräckligt med utrustning och lokaler för att möjliggöra för lärarna att bedriva undervisning i enlighet med kursplanerna även om det finns önskemål om fler grupprum. Elever uppger att samtliga lärare går igenom kursinnehåll utifrån de krav som ställs både vid kursstart och löpande samt att det i samtliga kurser finns utrustning som gör att de klarar sina kurser. De säger att de vet var de kan hitta det centrala innehållet och vilka moment som enligt kursplanerna ska genomföras. Den information som eleverna ger i intervju framkommer även i intervju med lärare. Lärare tillägger också att rektorn håller sig informerad om innehållet i undervisningen genom att följa den genom aktivt deltagande på olika möten samt genom att se kursinnehåll på skolenhetens digitala plattform. Lärarna säger att undervisningen begränsas något av att det på skolan saknas grupprum och att det i vissa yrkesämnen kan saknas tillräckligt med material för att repetera genomförda laborationer. Lärarna tillägger att skolan säkerställer att elevernas kurser omfattar ämnets syfte och centrala innehåll i dessa fall genom att se till att eleverna får öva på den typen av moment under sin arbetsplatsförlagda tid. Rektorn uppger att övergripande kunskapsområden som inte täcks av kursplanerna i enskilda kurser kommer in som en mer naturlig del i vissa ämnen, som i svenska och samhällskunskap, men att man vid skolenheten nog kan bli bättre på att lyfta in övergripande kunskapsområden i samtliga ämnen. Rektorn tillägger dock att hen kan garantera att samtliga moment som tas upp i läroplanen ingår i elevernas utbildning. Elever och lärare berättar att övergripande ämnesområden tas upp i undervisningen, och ger som exempel att de inom ramen för olika kurser diskuterar sex och samlevnad, miljö- och demokratifrågor, hur man ska vara en bra individ i samhället samt alkohol och tobak. Lärare säger att det är tacksamt att ta upp övergripande kunskapsområden i svensk- och samhällskunskapsämnen samt att det ingår på ett naturligt sätt i till exempel engelskämnets textböcker. Elever säger också att skolsköterskan och kuratorn tar upp denna typ av ämnesområden, men lärare uppger att det inte sker någon aktiv verksamhet från elevhälsoteamet gällande övergripande ämnesområden. Lärarna uppger dock att de skulle få hjälp från elevhälsoteamet om de efterlyst det. Elevhälsoteamets representanter uppger att de deltagit i undervisning kring sex och samlevnad i naturkunskap men att de inte fått något specifikt uppdrag från rektorn att arbeta med övergripande kunskapsområden.

Vidare uppger rektorn att de digitala verktygen används i undervisningen när de behövs och att dessa verktyg är en del av helheten tillsammans med exempelvis traditionella läromedel. Lärare uppger att det vid skolenheten finns tillräckligt med hård- och mjukvara för att möta läroplanens krav. Både elever och lärare uppger att digitala verktyg används vid lektionsgenomgångar och redovisningar samt att eleverna exempelvis bearbetar sina texter genom digital processkrivning och får lära sig bildredigering. Gymnasieskolans specialpedagog stöttar också eleverna i arbetet med digitala hjälpmedel som inläsningstjänst. Såväl rektorn som lärare och elever uppger vidare att lärarna uppmärksammar eleverna på riskerna med digital teknik genom att till exempel lära dem att arbeta källkritiskt. Elever ger ytterligare exempel, som att lärarna uppmärksammar dem att göra rimlighetskontroller och att de

för att utveckla ett kritiskt förhållningssätt får diskutera för- och nackdelar med analoga och digitala instrument.

Skolinspektionens utredare ser att eleverna får använda såväl digitala hjälpmedel som traditionella läroböcker – till exempel titta på film, programmera eller läsa och lösa uppgifter hämtade från lärobok.

Rättslig reglering

Undervisningen ska bedrivas under ledning av lärare (1 kap. 3 § och 2 kap. 15 § skollagen).

Av 2 kap. 13 och 15 §§ skollagen framgår bland annat att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. En legitimerad lärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver.

Av 2 kap. 35 § skollagen framgår att det för utbildningen ska finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Av 16 kap. 18 § skollagen framgår bland annat att eleverna har rätt till ett minsta antal undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Den garanterade undervisningstiden för elever på yrkesprogram som omfattar 2 800 gymnasiepoäng är 2 720 undervisningstimmar, yrkesprogram som omfattar 2 700 gymnasiepoäng är 2 625 undervisningstimmar, och högskoleförberedande program är 2 180 undervisningstimmar.

Av 16 kap. 21 § skollagen framgår bland annat att det för varje ämne ska det finnas en ämnesplan.

Av Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Gymnasieskolans uppdrag framgår bland annat att skolan ska bidra till att utveckla elevernas digitala kompetens och att alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik.

Av Lgy 11, 2.6 framgår bland annat att rektorn har ett särskilt ansvar för att utbildningen utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges handledning och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. digitala verktyg.

Av Lgy 11, 2.6 framgår även att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen, för skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven, samt att eleverna får kunskaper om konsument- och trafikfrågor samt riskerna med tobak, alkohol, narkotika och andra droger.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området undervisning och lärande. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Rätten till stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Lärare uppger i intervju att det görs väldigt många insatser för att på olika sätt stötta de elever som riskerar att inte nå betyget E och att eleverna får mycket stöd i form av extra anpassningar. Lärare säger att de genomför extra anpassningar och att dessa kan pågå under en viss tid för att man ska kunna se hur de fungerar. De säger även att de kan ta upp elevers problem med specialpedagogen som kan komma in i klassrummet och observera för att efter det komma med förslag på lämpliga extra anpassningar. I samband med att extra anpassningar sätts in informeras elevens mentor. I en av lärarintervjuerna tillägger lärarna att det saknas dokumentation kring de extra anpassningar som genomförs. Men av intervjuer med lärare framgår att man vid Gymnasieskolan för samtal mellan elev, mentor och undervisande lärare för att få information om hur det går för eleven.

Elever berättar att lärarna alltid hjälper de elever som har det svårt i skolan, att de kan få anpassade uppgifter och att lärarna kan förklara på olika sätt om det är något en elev inte förstår. Elever säger också att det finns möjlighet att lyssna på läromedelstexter istället för att läsa för dem som lär sig bättre på det sättet. Utöver den hjälp eleverna kan få under lektionstid finns det också möjlighet att få hjälp på schemalagd tid för matematik- och svensktöd samt på den schemalagda tid som skolenheten kallar "gemensamhetstid". Elever och lärare berättar att det under gemensamhetstiden, som enbart schemaläggs för elever som går på studieförberedande program samt elever på barn- och fritidsprogrammet, finns möjlighet för eleverna att själva välja vad de vill arbeta med och även då få den hjälp de behöver. Detta då samtliga undervisande lärare i gymnasiegemensamma ämnen finns tillgängliga för att ge stöd och handledning till eleverna.

Elevhälsans representanter uppger i intervju att de är förvånansvärt lite involverade i de extra anpassningar som genomförs i undervisningen. De säger att lärarna försöker anpassa sin undervisning utifrån elevernas behov och att många av skolenhetens lärare ser extra anpassningar som en naturlig del i undervisningen. Representanterna tillägger att skolsköterskan kan bli inblandad i extra anpassningar i de fall det framkommer att elever till exempel behöver hörselkåpor eller skärmar.

Rektorn uppger att när elever kommer till Gymnasieskolan från grundskolan får man vid skolenheten en god bild av varje elevs eventuella stödbehov. Skolan brukar då organisera ett möte med respektive elev som har ett stödbehov och dennes vårdnadshavare för att titta på skolbakgrund och fatta beslut om vilka extra anpassningar som ska sättas in. Rektorn säger också att de extra anpassningarna utvärderas i elevhälsoteamet genom de elevakter som dess representanter för. Dock säger rektor att man vid skolenheten behöver utveckla dokumentationen av de insatta extra anpassningarna för att utveckla möjligheten att utvärdera dem. På frå-

gan om hur berörda lärare får kännedom om enskilda elevers behov av extra anpassningar svarar rektorn att det finns en risk att lärare missar viktig information på grund av liten eller ingen dokumentation.

Anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd

Rektorn uppger i intervju att lärarna anmäler när det befaras att en elev riskerar att inte nå målen för utbildningen trots insatta extra anpassningar. Lärare uppger i intervju att det vid skolenheten finns en formell rutin för hur de ska anmäla till elevhälsoteamet, där rektorn ingår, om de bedömer att det finns en risk för att en elev inte ska nå upp till minst betyget E trots extra anpassningar. De säger att denna typ av ärende kan lyftas till elevhälsoteamet när som helst under skolåret samt att de vid elevkonferenser, som hålls en gång per termin, tar upp samtliga elever – också elever som de bedömer riskerar att inte nå målen. Lärare uppger vidare att lång eller upprepad frånvaro hos elever anmäls av mentorerna till elevhälsoteamet. Även elevhälsans representanter uppger att mentorerna kan göra en anmälan till elevhälsoteamet att de vill komma och berätta om en elev vars studieresultat de känner oro för. Elevhälsoteamets representanter uppger, liksom lärarna, att de vid elevkonferenserna får information om de elever som trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen för utbildningen. De säger att de då också får en samlad bild av de bakomliggande orsakerna till studieresultaten, till exempel lång eller upprepad frånvaro och elevens mående.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom områdena extra anpassningar och anmäla till

rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Skolinspektionen noterar att det i utredningen har framkommit att skolenheten behöver utveckla dokumentationen av de insatta extra anpassningarna för eleverna för att förbättra möjligheten att utvärdera dem, samt att det finns en risk för att lärare missar information kring extra anpassningar för elever på grund av liten eller ingen dokumentation av dessa. Skolinspektionen vill därför i sammanhanget framhålla vikten av att rektor och huvudman framöver upparbetar ett system för detta för att säkerställa att elever ges de extra anpassningar som de bedöms vara i behov av samt för möjligheten att utvärdera dessa.

Bedömning av elever

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger i intervju att de av samtliga lärare fortlöpande får information om hur det går för dem i de olika ämnena som de studerar och att de vet hur de ligger till. De säger att de alltid har tillgång till och vetskap om vilka krav som finns i de olika kurserna, att de blir bedömda efter varje uppgift och att lärarna i samband med det ger dem respons på vad de kan göra för att förbättra sig ytterligare. Lärare uppger att de också sambedömer inom och mellan kurser. Både elever och lärare berättar att lärarna pratar med varandra och att de vid bedömning tar hänsyn till sådant eleverna visat att de redan kan i ett annat ämne eller utanför undervisningen. Rektorn uppger att programgrupperna, som utgörs av mentorerna i samma program, har en viktig funktion när det kommer till att använda sig av all tillgänglig information om en elevs kunskaper samt att utbyte i kollegiet kring elevernas kunskaper också sker vid mitterminskonferenserna. De samtal som förs där gör att lärarna kan se elevernas kunskaper på olika sätt. Elever och lärare uppger vidare att de har så kallade KAL-samtal (samtal med kursansvarig lärare) då undervisande lärare har individuella samtal med varje elev, samt att vårdnadshavare och elev också får information om elevens kunskapsutveckling vid de utvecklingssamtal som genomförs en gång per termin. Lärarna säger också att de även har diskussioner med eleverna under kursernas gång och att de då följer upp elevernas mål och prestationer i förhållande till betygskriterierna. Även rektorn uppger i intervju att eleverna och vårdnadshavare kontinuerligt informeras om elevernas studieresultat via KAL-samtal och utvecklingssamtal samt att lärarna har en dialog med eleverna kring bedömningar och betygssättning. Rektorn uppger också att obehöriga yrkeslärare och legitimerade lärare som undervisar i ett ämne de inte är behöriga i får stöd med bedömningar i programgrupperna där det finns behöriga lärare. Rektorn själv får information om hur lärarna arbetar med bedömning via till exempel lektionsbesök och vid utvecklingssamtal då detta tas upp.

Rektorn och representanter för elevhälsan uppger vidare att eleverna på introduktionsprogrammen får en sammanställning av vad de uppnått och inte uppnått i de fall eleverna inte uppnår resultat som motsvarar en gymnasieexamen. Representanter för elevhälsan uppger också att det finns möjligheter att gå snabbare fram i

studierna än det som anges i de individuella studieplanerna. Det är Gymnasieskolans studie- och yrkesvägledare som har uppdraget att arbeta med elevernas individuella studieplaner. Elevhälsans representanter uppger vidare att de elever som inte uppnår en gymnasiebehörighet är införstådda med detta samt att de får en vägledning inför eventuell vuxenutbildning. Elevhälsans representanter uppger att skolan organiserar studiebesök på vuxenutbildningen samt att de följer med eleverna till olika folkhögskolor och andra gymnasieskolor för att eleverna ska få kännedom om hur de kan fortsätta sina studier för att nå högskolebehörighet. Elever på introduktionsprogrammen berättar att de endast studerar de ämnen som de saknar betyg ifrån grundskolan för att bli behöriga till gymnasiet. De säger att det är olika hur lång tid det kan ta för dem att uppnå behörighet. Samtliga uppger att de har en individuell studieplan som skolenhetens studie- och yrkesvägledare har hjälpt dem att upprätta. Om de blir färdiga snabbare i något eller några av ämnena än det som framgår av den individuella studieplanen kan de börja med gymnasieämnen parallellt med studierna på introduktionsprogrammet.

Rättslig reglering

Av 15 kap. 20 § skollagen framgår att rektorn minst en gång varje termin ska se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal).

En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

Vidare framgår av Lgy 11, 2.5 att läraren fortlöpande ska ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna samt samverka med vårdnadshavare och informera om elevernas skolsituation och kunskapsutveckling.

Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (15 kap. 24 § skollagen och 8 kap. 2 § gymnasieförordningen).

Av 8 kap. 21 § gymnasieförordningen framgår bland annat att när en elev på ett introduktionsprogram har nått målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan ska rektorn utfärda ett gymnasieintyg som visar vilken utbildning eleven har fått.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området bedömning av elever. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Rätten till studiehandledning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger i intervju att samtliga elever som är i behov av studiehandledning också får det. Rektorn säger också att det på Gymnasieskolan finns kompetenta studiehandledare som har anställts som lärare. Rektorn berättar vidare att information kring nya elevers eventuella behov av studiehandledning ännu inte finns tillgänglig. Det finns en funktion på kommunövergripande nivå som ansvarar för studiehandledningen. Vid tiden för Skolinspektionens besök på Gymnasieskolan pågår kartläggning av behoven av studiehandledning. Studiehandledare kommer att rekryteras utifrån de behov som kartläggningen visar. Representanter för elevhälsan uppger att det finns en lärare som har möte med de elever som har arabiska som modersmål. På frågan om det finns något språk som skolenheten inte kan erbjuda studiehandledning på svarar representanterna att de inte tror det. De säger också att eleverna vill tala svenska. Elever uppger i intervju att de tycker att studiehandledningen är tillräcklig som den är och att studiehandledaren ibland är med på lektionerna.

Rättslig reglering

Av 9 kap. 9 § gymnasieförordningen framgår bland annat att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området rätten till studiehandledning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid den riktade tillsynen av Gymnasieskolan har Skolinspektionen inom ramen för området kring grundläggande förutsättningar för skolenheten granskat bland annat att endast lärare som har legitimation anställs utan tidsbegränsning förutom i de fall en undantagssituation föreligger, att samtliga personer som anställs vid skolenheten får visa upp utdrag ur belastningsregistret, att det finns tillgång till elevhälsa för eleverna och att varje elev erbjuds minst ett hälsobesök under skoltiden, att elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamheter, att skolenheten har tillgång till och använder ändamålsenlig utrustning och lokaler och slutligen att rektorn ser till att elevens vårdnadshavare informeras samma dag om att eleven varit frånvarande samt ser till att skyndsamt utreda frånvaron vid upprepad eller längre frånvaro.

Skolinspektionens kontroll av anställningsavtal visar att dessa avtal överensstämmer med de krav som ställs för tillsvidareanställning: att samtliga lärare i gymnasiegemensamma ämnen som är tillsvidareanställda också är behöriga samt att enbart de lärare som är tillsvidareanställda utan att ha formell lärarbehörighet är vissa av skolenhetens yrkeslärare. Rektorn uppger att samtliga personer som anställs vid skolenheten får visa upp utdrag ur belastningsregistret.

Rektorn uppger att elevhälsoteamet vid skolenheten utgörs av kurator, skolsköterska, specialpedagog samt studie- och yrkesvägledare. Vidare uppger rektorn att tillgång till skolläkare och skolpsykolog finns samt att elevhälsans omfattning är tillräckligt stor för att den ska kunna arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Rektorn uppger att också skolsköterskan inom ramen för sin tjänst har möjlighet att arbeta såväl förebyggande och hälsofrämjande som att genomföra basprogrammet som Socialstyrelsen utarbetat. Rektorns utsagor överensstämmer med det som framkommer i intervju med representanter för elevhälsoteamet och lärare. Elevhälsoteamet tillägger att det inom huvudmannens organisation även finns tillgång till logoped. Elever uppger att kuratorn och skolsköterskan går omkring bland eleverna i korridorerna och att de kan tala med dem om stress, sömn och hur de mår. De berättar också att specialpedagogen kan hjälpa dem med studieplanering. Däremot känner intervjuade elever inte till om det vid skolenheten finns skolläkare och skolpsykolog.

Rektorn uppger att studie- och yrkesvägledaren arbetar aktivt med eleverna på samtliga program och i alla årskurser och ger som exempel att elevernas individuella studieplaner upprättas och revideras vid behov av studie- och yrkesvägledaren, vilket också framkommer av utsagor från elevhälsans representanter och elever som går på introduktionsprogram. Även lärare uppger i intervju att skolenhetens studie- och yrkesvägledare arbetar väldigt nära både elever och lärare. Elever uppger att de kan prata med studie- och yrkesvägledaren gällande frågor kring utbildning och framtida studier. Elever som studerar på yrkesförberedande program säger att studie- och yrkesvägledaren har informerat om att de kan läsa utökade kurser för att nå högskolebehörighet samt att de fått information om vad de kan göra efter gymnasiet.

Elever uppger att det i samtliga kurser finns utrustning som gör att de klarar sina kurser. Det finns även tillräckligt med utrustning och lokaler för att möjliggöra för lärarna att bedriva undervisning i enlighet med kursplanerna även om det finns önskemål om fler grupprum.

Skolinspektionens granskning visar att Gymnasieskolan har tillgång till och använder ändamålsenlig utrustning och lokaler, vilket även framgår under området Undervisning och lärande ovan. Detta framgår av såväl intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn som av Skolinspektionens lektionsobservationer.

Elever säger att deras vårdnadshavare får information om frånvaro direkt via sms, att lärarna "fångar upp" hög frånvaro och att det kan utdelas varningar för indraget studiestöd vid hög frånvaro. Rektorn uppger att vårdnadshavare får information

om frånvaro via skolenhetens digitala system samt att elevhälsoteamet kontaktas vid lång eller upprepad frånvaro. I dessa fall talar mentorn i första hand med eleven och vårdnadshavarna, säger rektorn, och skolsköterskan kan kalla till ett extramöte. Rektorns och elevernas utsagor stämmer överens med den bild som lärare i intervju ger av hur de arbetar med frånvarohantering på Gymnasieskolan. Representanter för elevhälsan uppger att de utreder lång frånvaro men att det i nuläget inte finns något åtgärdsprogram kopplat till detta. Rektorn tillägger att skolan alltid kontaktar centrala studiestödsnämnden i de fall det behövs.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 20 § skollagen framgår bland annat att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål eller ett yrkesämne.

Det som anges i andra stycket gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet eller på den aktuella kursen, och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 31 § skollagen framgår bland annat att den som erbjuds en anställning inom gymnasieskolan ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas.

Av 2 kap. 25 och 27 §§ skollagen framgår bland annat att för eleverna i gymnasieskola ska det finnas elevhälsa och varje elev ska erbjudas minst ett hälsobesök under skoltiden som innefattar en allmän hälsokontroll. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av 2 kap. 29 § skollagen framgår att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

Av Lgy 11, 2.4 och 2.6 framgår att personalen bland annat ska bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke, informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser och fortsatt utbildning och yrkesverksamhet samt utveckla kontakter med universitet och högskolor samt med handledare. Rektorn har ett särskilt an-

svar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke.

Av 2 kap. 35 § skollagen framgår att de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas ska finnas.

Av 15 kap. 16 § skollagen framgår bland annat att om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom området grundläggande förutsättningar för skolenheten. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av jurist Therese Aspegren.

Utredare Charlotta Nord har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsråd Per Joel Jarlunger medverkat.

X Therese Aspegren

Therese Aspegren

Beslutsfattare

Signerat av: Therese Aspegren

X Charlotta Nord

Charlotta Nord

Föredragande

Signerat av: Charlotta Nord